

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. Vbique ferè fungi primo loco Fortunam & Casum, ac proinde Mundum hunc non esse compositum in seruitutem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

plures, totis voluminibus, tradiderunt. E quibus tamen non libet, hunc librum distendere; placet tamen bonam partem apponere, ex epistola Senecæ Liberalem consolantis, post urbem patriam eius incendio absumptam. Ex ea epistola hominis Ethnici, licet cognoscere, *Fortuna muneribus utendum, non fidendum*; quia, *leuis magnas opes huc fert & illuc casus*; nec homines tantum, sed totas vrbes abolet. Licet item ex ea epistola discere, qua mentis æquitate, Christiano aduersa sint toleranda, si diuina Religionis luce destituti, cum quaterentur, tam fortiter steterunt. Apparebit etiam, miserum esse, quisquis felicitatem sperat à miseris. Denique constabit, qua ratione animus sit, contra Fortunam, muniendus, qua perinde ut quisque vititur, ita præcellit. Sic ergo scribit Seneca:

II.
Senec. lib. I.
epist. 91.

Liberalis noster nunc tristis est, nunciato incendio, quo Lugdunensis colonia exusta est. Mouere hic casus quemlibet posset, nedum hominem patrie sue amantissimum. Que res efficit, ut firmitatem animi sui quarat, quam videlicet ad ea, que timere posse putabat, exercuit. Hoc verò tam inopinatum malum pene inauditum, non miror si sine metu fuit, cum esset sine exemplo. Multas enim ciuitates incendium vexauit, nullam abstulit. nam etiam ubi hostili manu in tecta ignis missus est, multis locis deficit, & quamuis subinde excitetur, raro tamen sic cuncta depascitur, ut nihil ferro relinquat. Terrarum quoque, vix unquam tam grauis & perniciosus fuit motus, ut tota oppida euerteret. Nunquam denique, tam infestum vlli exarsit incendium, ut nihil alteri superesset incendio. Tot pulcherrima opera, que singula illustrare vrbes singulas possent, vna nox strauit, & in tanta pace, quantum ne bello quidem timeri potest, accidit. Quis hoc credat? ubique, armis quiescentibus, cum toto orbe terrarum diffusa securitas sit, Lugdunum, quod ostendebatur in Gallia, quaritur. Omnibus fortuna, quos publicè afflixit, quod passuri erant, timere permisit. Nulla res magna non aliquod habuit ruinae suae spatium. In hac, vna nox interfuit, inter urbem maximam, & nullam. Denique, diutius illam tibi perisse, quam perijt, narro.

III.

Hac omnia Liberale nostrum affectum inclinant, aduersus sua firmum & erectum, nec sine causa concussus est. Inexpectata plus aggrauant. Nonitas adycit calamitatibus pondus: nec quisquam mortalium non magis, quod etiam miratus est, doluit. Ideo nihil nobis improvisum esse debet. In omnia premitendus est animus: cogitandumque, non quid quid solet, sed quidquid potest fieri. Quid enim est, quod non fortuna, cum voluit

voluit, & florentissimo detrahat? quod non eò magis aggrediatur & qua-
 tiat, quò speciosius fulget? quid illi arduum quidne difficile est? non una
 via semper, ne tota quidem incurrit. Modo nostras in nos manus ad-
 uocat, modo suis contenta viribus inuenit pericula sine auctore, nullum
 tempus exceptum est, in ipsis voluptatibus causa doloris oriuntur. Bel-
 lum, in media pace, consurgit, & auxilia securitatis in metum transeunt,
 ex amico inimicus, hostis ex socio. In subitas tempestates, hibernisq; ma-
 iores, agitur aestiua tranquillitas: sine hoste patimur hostilia; & cladis
 causas, si alia deficiunt, nimia sibi felicitas inuenit. Inuadit tempera-
 tissimos morbus, validissimos Phthisis, innocentissimos pœna, secretissi-
 mos tumultus.

Eligit aliquid noti casus, per quod velut oblitis vires suas inge-
 rat. Quidquid longa series, multis laboribus, multa Dei indulgentia stru-
 xit, id vnus dies spargit ac dissipat. Longam moram dedit malis prope-
 rantibus, qui diem dixit, horam, momentumq; temporis, evertendis im-
 perys sufficere. Esset aliquod nostra imbecillitatis solatium, rerumq; no-
 strarum, si tanta celeritate repararentur cuncta, quanta finiuntur. Nunc
 incrementa lente exeunt, festinat in damnum: nihil priuatum, nihil
 publicè stabile est: tam hominum, quam urbium fata voluuntur. Inter
 placidissimam, terror existit, nihilq; extra tumultuantibus causis, mala
 vnde minime expectantur, erumpunt. Quae, domesticis bellis, steterant
 regna, quae exteris, impellente nullo, ruunt. Quota quaq; felicitatem
 ciuitas pertulit? cogitanda ergo sunt omnia, & animus aduersus ea, quae
 possunt euenire firmandus. Exilia, tormenta, bella, morbos naufragia
 meditare, potest te patria, potest patriam tibi casus eripere: potest te
 in solitudinem abicere, potest hoc ipsum, in quo turba suffocatur, fieri
 solitudo. Tota ante oculos sortis humane conditio ponatur: nec quantum
 frequenter euenit: sed quantum plurimum potest euenire, presumamus
 animo, si nolumus opprimi, nec ullis inusitatis velut nouis obstupesceri. In
 plenum cogitanda fortuna est. Quotiens Asia, quotiens Achaia vrbes,
 vno tremore, ceciderunt? Quot oppida, in Syria? quot, in Macedonia,
 deuorata sunt? Cyprum quotiens vastauit haec clades? Quotiens in se
 Paphus corruit? frequenter nobis nunciati sunt totarum urbium inte-
 ruius: & nos, inter quos frequenter ista nunciantur, quota pars omnium
 sumus? Consurgamus itaq; aduersus fortuita, & quidquid inciderit, scia-
 mus non esse tam magnum, quam rumore iactetur. Ciuitas arsit opulen-
 ta, ornamentumq; Prouincialium, quibus & inserta erat, & excepta,
 vni tamen imposta, & huic non altissimo monti. Omnium istarum ciui-

IV.